

Izobraževalni program

Izpopolnjevalni tečaj slovenskega jezika na ravni J1 za
uslužbence dežele FJK

2. srečanje
Trst, 9. maj 2018

Spletni in tiskani slovarji; napredno iskanje s spletnimi brskalniki

Potek predstavitve

- O (enojezičnih) jezikovnih virih (in njihovih omejitvah)
 - jezikovni stik
 - tiskani : digitalni
 - slovarji : korpusi
 - odprti : zaprti
- Kako ugotoviti, kakšen je jezik v resnici
 - jezikovni ideal : jezikovna raba
- Kako ugotoviti, kako se čemu (zares) reče

O jezikovnem stiku

J. Toporišič:

o večkulturnosti in večjezičnosti

“Zato sem jaz proti multikulturnosti in multijezičnosti, najbolj mir je, če je vsak na svojem področju.”

in o izpostavljenih govornih položajih in govorcih

“Zakaj ne bi napovedovalci na radiu in televiziji mogli biti v večji meri ljudje iz Ljubljane in kranjskih mestnih območij, ki so bližja knjižni normi?”

J. Toporišič, Dnevnik (Zelena pika), 20. 11. 2004; po Gorjanc 2018

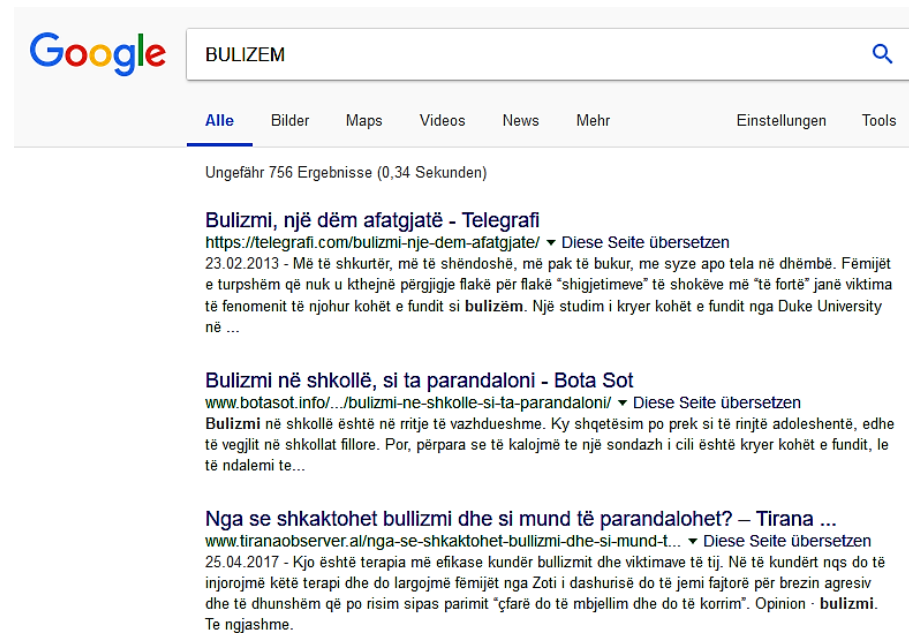
Z dovoljenjem ...

- Balada o staležu in podbradniku:

„Večkrat je vzrok za osip lahko tudi bulizem, nesporazum s profesorji ali nesporazum v družini.“ (Novi glas)

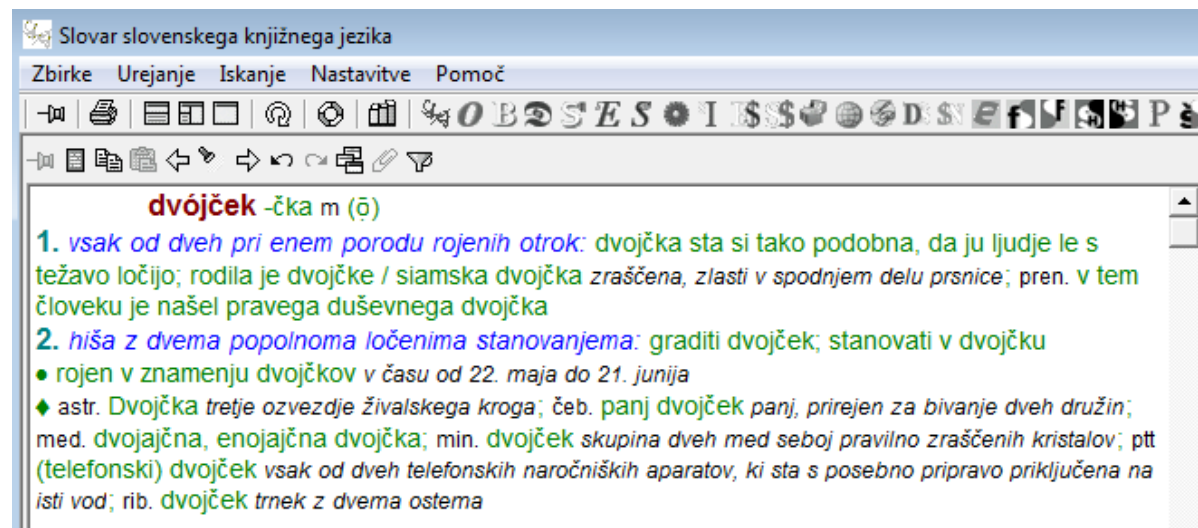
Z dovoljenjem ...

- Ko tudi Google ne pomaga ...

O dvojčkih ...

Dobra dva meseca po letalskih napadih na dvojčka Svetovnega trgovinskega centra v New Yorku in Pentagon v Washingtonu DC so bili včeraj Njujorčani spet priče letalski nesreči.

Vir: JTIU

Dvojček za nove čase

Zadetki iskanja

dvójček -čka m (ō)

SSKJ²

1. *vsak od dveh pri enem porodu rojenih otrok*: dvojčka sta si tako podobna, da ju ljudje le s težavo ločijo; rodila je dvojčke / siamska dvojčka zraščena, zlasti v spodnjem delu prsnice; pren. v tem človeku je našel pravega duševnega dvojčka
2. *kdor je rojen v astrološkem znamenju dvojčkov*: dvojčki so nemirna bitja
 - rojen je v znamenju dvojčkov v času od 22. maja do 21. junija
3. *hiša z dvema popolnoma ločenima stanovanjema*: graditi dvojček; stanovati v dvojčku
4. nav. dv. *ena od dveh stavb Svetovnega trgovinskega centra (WTC) v New Yorku, ki sta bili porušeni leta 2001*: nad porušenima dvojčkoma se je dvigal velikanski oblak dima in prahu
 - ♦ astron. Dvojčka *tretje ozvezdje živalskega kroga*; čeb. panj dvojček *panj, prirejen za bivanje dveh družin*; med. dvojajčna, enojajčna dvojčka; min. dvojček *skupina dveh med seboj pravilno zraščenih kristalov*; ptt (telefonski) dvojček *vsak od dveh telefonskih naročniških aparatov, ki sta s posebno pripravo priključena na isti vod*; rib. dvojček *trnek z dvema ostema*

dvójček¹ -čka m, člov. (ō; ô) roditi ~e; siamska ~a; biti rojen v znamenju ~ov

Pravopis

dvójčica -e ž, člov. (ō; ô)

dvójčičin -a -o (ō; ô)

Dvojček?

 dostop

Webmail
080 1225
Brezplačna številka

Paketi

Televizija

Internet

Telefonija

Mobilno

Naprave

Info

4 optik

Trojček optik

› **Dvojček optik (TV+NET)**

Dvojček optik START

Dvojček optik PLUS

Dvojček optik TOP

Dvojček optik MAX

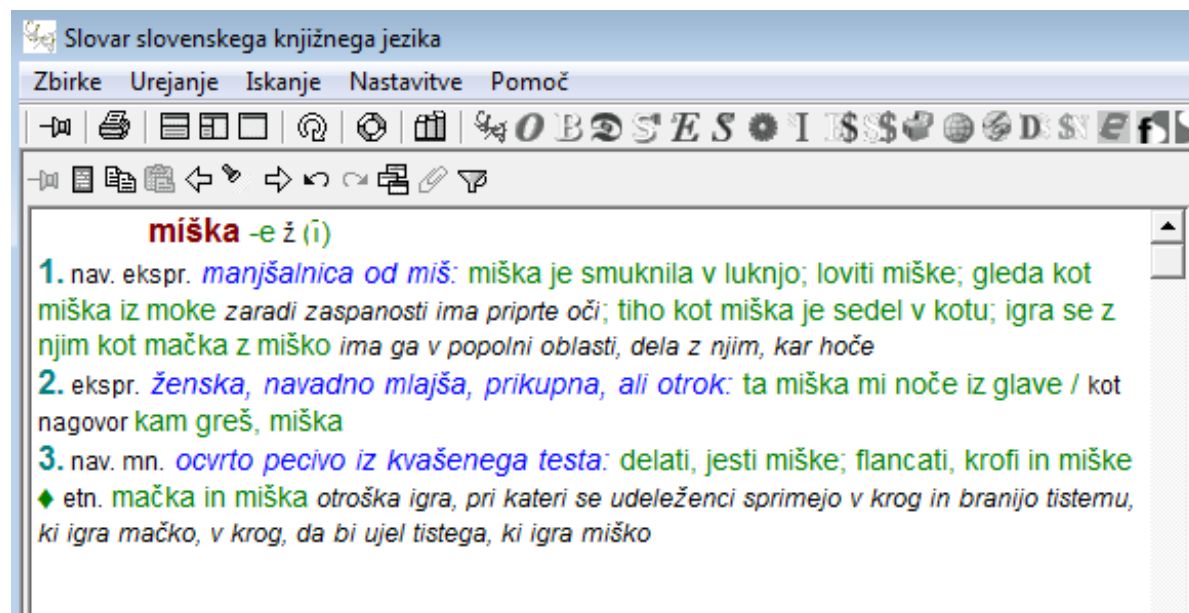
Penzion optik (TV+TEL)

že od
25 €

DO 35%
NIŽJA NAROČNINA

Miška

*„Ajde, miška mala, gremo!
To mi deli, to mi deli!“*

Sodobnejša miška

Zadetki iskanja

miška -e ž (i)

SSKJ²

1. nav. ekspr. *manjšalnica od miš*: miška je smuknila v luknjo; loviti miške; gleda kot miška iz moke zaradi zaspanosti ima priprte oči; tiho kot miška je sedel v kotu; igra se z njim kot mačka z miško *ima ga v popolni oblasti, dela z njim, kar hoče*
 2. rač. z dlanjo vodljiva naprava, navadno z dvema tipkama, za premikanje kazalca na računalniškem zaslonu in izvedbo ukazov: klikniti z miško, na miško; miška za prenosnik; desna, leva tipka miške; podloga za miško; tipkovnica in miška / brezžična miška; laserska, optična miška *ki premike zaznava s svetlobnim senzorjem* / računalniška miška
 3. ekspr. *ženska, navadno mlajša, prikupna, ali otrok*: ta miška mi noče iz glave / kot nagovor kam greš, miška
 4. nav. mn. *ocvrto pecivo iz kvašenega testa*: delati, jesti miške; flancati, krofi in miške
- ♦ etn. mačka in miška *otroška igra, pri kateri se udeleženci sprimejo v krog in branijo tistemu, ki igra mačko, v krog, da bi ujel tistega, ki igra miško*

Miška danes

Query **miška, mala** 172 (0.7 per million)

Page of 9 [Next](#) | [Last](#)

blog,slv,post,negative,T1,L1	ko je mlade spodbujal z besedami: »Ajde miška /miška/miška mala /mala/mali ! To mi delaj! « Tudi [per] je bil deležen
blog,slv,comment,positive,T1,L1	bomo še kakšno napisali. g to mi deli miška /miška/mišek mala /mala/mali :) g Točno tako... 5 g če ne spremljaš, in
blog,slv,comment,neutral,T3,L1	daj kandiranega sadja. g naj počiva v miru miška /miška/miško mala /mala/mali :) g Naturalizem deratizacije. g [per], tista
blog,slv,post,negative,T1,L2	če se ne bi zgodila tista „0,0“ in „Ajde, miška /miška/miška mala /mala/mali , gremo! To mi delaj, to mi delaj! “ ne
tweet,slv,tweet,positive,T1,L1	precednik. g Precednik [per] [per]: "Ajde, miška /miška/miška mala /mala/mali , greva! " in "To mi deli! ". #ljigavac
tweet,slv,tweet,positive,T1,L1	lani [URL] g se opravičuje za besede 'ajde, miška /miška/miško mala /mala/mali , gremo' (video) [URL] g Bravo, [@per] [URL]
tweet,slv,tweet,positive,T2,L1	in glivicah na nogah npr. #spetek g 'Ajde, miška /miška/miško mala /mala/mali ' se nadaljuje v [deriv-per] Moje miške
tweet,slv,tweet,positive,T1,L2	bi predlagal še kako pravnico... " Bravo miška /miška/mišek mala /mala/mali , to mi deli. " [URL] g za začetek bi moral
tweet,slv,tweet,negative,T1,L1	ne postavijo na jasna stališča. g Obupana miška /miška/miška mala /mala/mali . g Devojke u letnjim haljinama.... volim.
tweet,slv,tweet,negative,T1,L1	mišk! :) g ... ko [@per] puncam vzklikne " miška /miška/mišek mala /mala/mali " se [per] zgražajo, [per], ki je pofukal
tweet,slv,tweet,positive,T1,L1	Punk Vol. 1 78 - 82 [URL] to je to g Ajde, miška /miška/miška mala /mala/mali , gremo. To mi deli, to mi deli [@per] [URL]
tweet,slv,tweet,neutral,T1,L1	predstavljaš, da [per] na četvorki reče to mi deli miška /miška/mišek mala /mala/mali ? [per] prosim zmagaj, bodi naš precednik
tweet,slv,tweet,negative,T1,L1	Peta! Nadam se da ćemo dobit kartolinu g To miška /miška/mišek mala /mala/mali , to je tvoj trenutek. g osječaš li i ti več
tweet,slv,tweet,neutral,T1,L1	sodi na Studenec 48, 1260 Ljubljana Ajde, miška /miška/miška mala /mala/mali , gremo! [URL] g niso vedeli! otroci na oblasti
tweet,slv,tweet,neutral,T1,L1	Plešem 0,0 bla-bla-bla četvorka [URL] g Ajde, miška /miška/miška mala /mala/mali , pojdi volit! - Primorske Novice [URL] g
tweet,slv,tweet,positive,T1,L2	which gangs, Drumpf International? g "Ajde miška /miška/miško mala /mala/mali , gremo! To mi deli, to mi deli. " [@per]
tweet,slv,tweet,neutral,T1,L1	volitve in sodstvo nelegitimna? #jj g Sam da ni miška /miška/miška mala /mala/mali . g No horseplay. [@per] [URL] g [URL] Omladino
tweet,slv,tweet,neutral,T1,L1	vidnejša na karti Evrope #sejaDT g "To mi deli, miška /miška/mišek mala /mala/mali ! " - si mislil, ki miške gunca? g Slovenija
tweet,slv,tweet,positive,T2,L1	ljubljsko ponudbo. Luč in okna zmagajo :D g Nisi ' miška /miška/mišek mala /mala/mali ' pa nisi zanimiva zanj :P g Adijo pamet kakšni
tweet,slv,tweet,positive,T1,L1	strinjal s tem. #nadobudnipartijec g Ajde, miška /miška/miška mala /mala/mali , pojdi volit! [URL] g Kljub trdnim argumentom

Kaj je nevtravno?

Petra je najboljši kemik na svetu.

vs.

Petra je najboljša kemičarka na svetu.

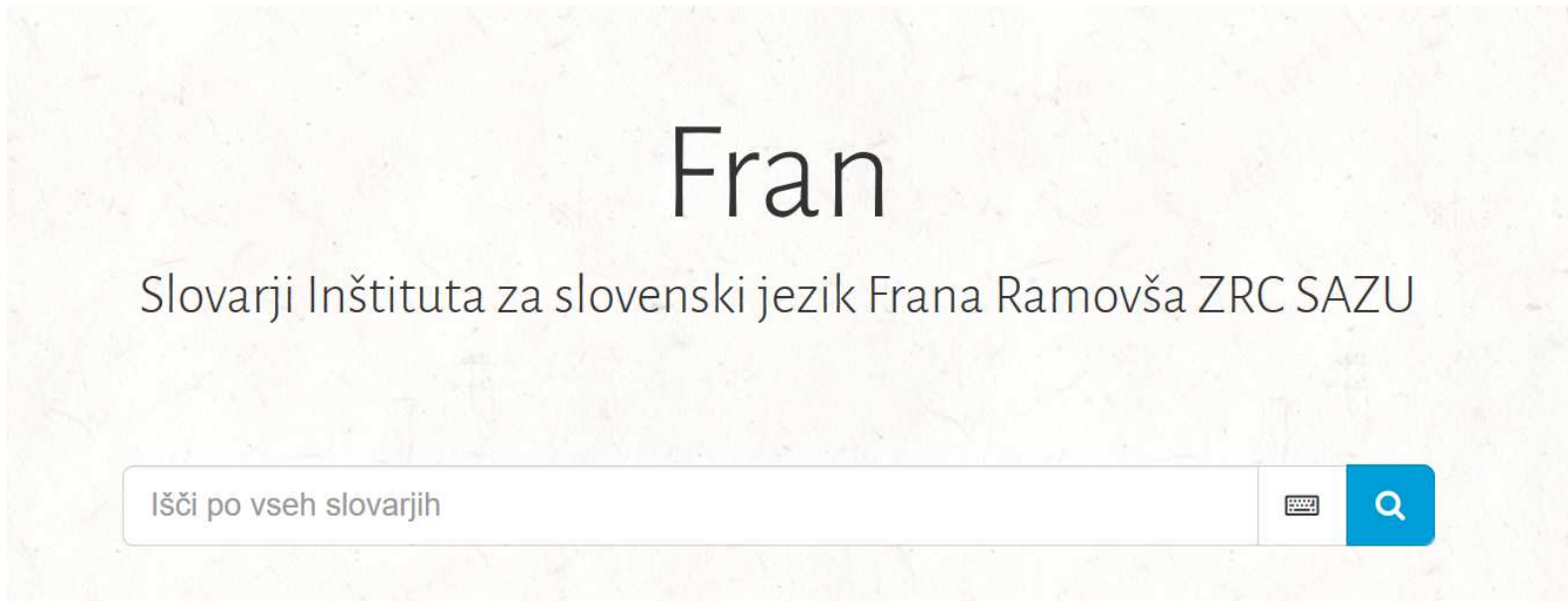
Kaj je slovenščina in kaj bo z njo?

Število govorcev in število jezikov

št. govorcev	št. jezikov	%
Več kot 100 milijonov	8	0,13
10-99,9 milijonov	72	1,2
1-9,9	239	3,9
100.000-999.999	795	13,1
10.000-99.999	1.605	26,5
1.000-9.999	1.782	29,4
100-999	1.075	17,7
10-99	302	5,0
1-9	181	3,0

Slovar kot referenca

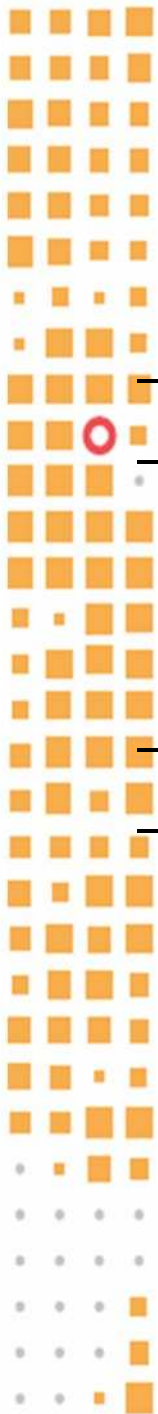

Kaj je v slovarju

- Prikazane so posebnosti pogovornega jezika in narečij, če so zastopane v pisnem knjižnem jeziku
- Terminologija je v obsegu srednje šole

Česa ni v slovarju

-
- Lastnih imen
 - Kratic in simbolov
 - Enkratnih neologizmov
 - “glagolnikov, manjšalnic, svojilnih pridevnikov, abstraktnih samostalnikov, imen za delujoče (ženske) osebe ipd., če se le redko rabijo”

Funkcija slovarjev v družbi

- Ne le zbirka besedja, ampak višja vrednost (zaklad kulture)
- Absolutna avtoriteta
 - Kaj je v jeziku
 - Česa ni v jeziku
 - Kaj nekaj pomeni v jeziku
- Neomejenost v trajanju
- Visoka vrednost slovarskega argumenta

(vir: Gorjanc 2018)

Kaj je v jeziku in česa ni

○ Besede X ni v slovarju = Besede X ni v jeziku

Beseda X je v slovarju = Beseda X je v jeziku

Beseda X je v slovarju = Beseda X pomeni, kot jo definira slovar

**Nerazumevanje razmerja med implicitno in
eksplicitno normo oz. jezikovnega razvoja sploh**

(vir: Gorjanc 2018)

SSKJ

oseba
ženskega
spola,
navadno
dorasla

človek moškega spola,
navadno dorašel

- **Lastnostni pridevniki**

ženska

majhna
mlada
modrook
temnolasa
vitka
mirna
prijazna
noseča
poročena

moški

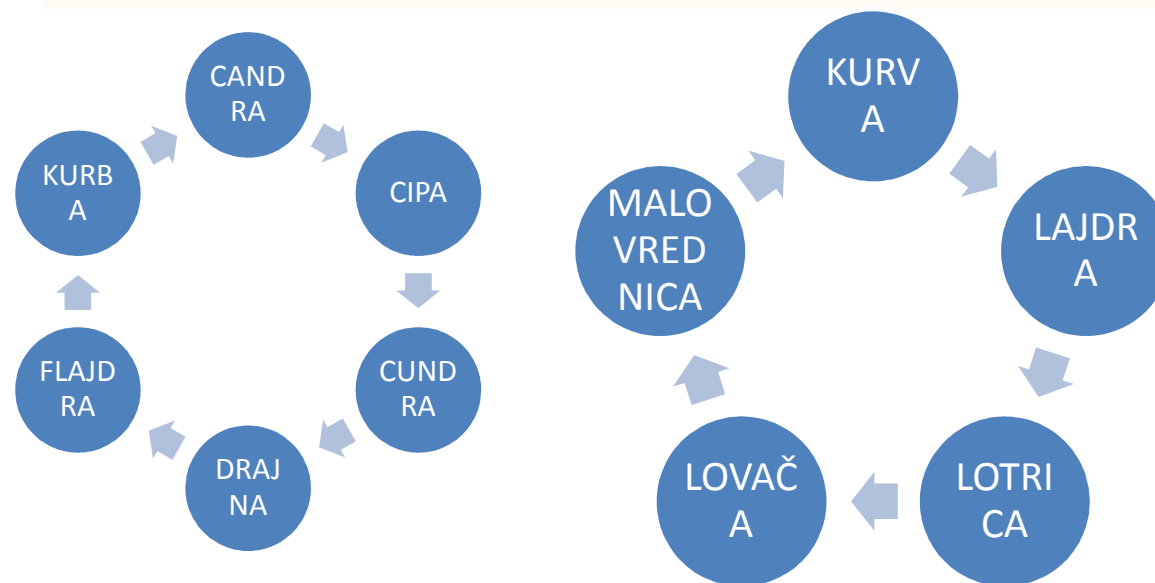
bradat
lep
mlad

- **Zgledi rabe**

gospodinja pere in lika (iztočnica *likati*)
negovala ga je v bolezni (iztočnica
negovati)
njegova žena je slab šofer (iztočnica *šofer*)

(vir: Skok et al. 2016)

nimfománka -e ž (ã) ženska z bolezensko povečano spolno slo: bila je prava nimfomanka; nenasitna nimfomanka / pevec je v njej prebudil nimfomanko

andromanija -e ž (i) bolezensko povečana spolna sla žensk; nimfomanija: trpi za andromanijo

(vir: Skok et al. 2016)

Kaj (baje) počnejo fantje in kaj dekleta

SSKJ

Fant se je:

izučil
napravil
naredil
priučil
razvil v moža
stresnil in začel študirat
z leti zbrihtal
razjaril
razšopiril

Dekle se je:

dušilo v solzah
kot mačkica privila k fantu
nosilo mimo gruče fantov
že zgodaj prostituiralo
lepo razraslo
skurbalo
sprostituiralo
teplo z jokom
brnilo pred vsiljivci
zatrpalo vanj
zlajdralo
zonegavilo s tujcem
zvlačugalo

SSKJ 2

Glagol

prostituirati (se)
sprostituirati (se)
skurbati (se)
zlajdrati (se)
zonegaviti (se)
zvlačugati (se)

Število pojavitev

575
5
40
0
3
0

(vir: Šutar et al. 2016)

Ažurnost

Zadetki iskanja

áfnast pridevnik

Celotno geslo Sprotni

1. ekspresivno ki vzbuja pozornost z nenaravnim, izumetničenim, neresnim videzom, vedenjem
 - 1.1 ekspresivno ki kaže, izraža tako nenaravnost, izumetničenost, neresnost videza, vedenja
2. pogovorno ki je v zvezi z opicami

agregát^{SSKJ²} samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

1. iz avtomobilizma motor, zlasti avtomobilski, glede na svojo sestavo, zahteve po gorivu, zmogljivost
2. iz ekonomije količina, ki izraža stanje določenih sredstev, vrednosti, virov

agúti samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

iz zoologije morskemu prašičku z dolgimi nogami podoben brezrepi južno- in srednjeameriški glodalec; *Dasyprocta*

ambasádor^{SSKJ²} samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

kdor s svojim ugledom, položajem v družbi skrbi, da se kaj uveljavlja, razvija

androíd samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

1. človeku podoben robot
2. slabšalno kdor ravna, dela po navodilih drugega brez sodelovanja volje, zavesti

androíden pridevnik

Celotno geslo Sprotni

1. ki je tak kot pri androidu, človeku podobnem robotu
 - 1.1 v obliki za vrstni pridevnik **androidni** ki ima značilnosti takega robota

Ažurnost

Zadetki iskanja

áfnast pridevnik

Celotno geslo Sprotni

1. ekspresivno ki vzbuja pozornost z nenaravnim, izumetničenim, neresnim videzom, vedenjem
 - 1.1 ekspresivno ki kaže, izraža tako nenaravnost, izumetničenost, neresnost videza, vedenja
2. pogovorno ki je v zvezi z opicami

agregát^{SSKJ²} samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

1. iz avtomobilizma motor, zlasti avtomobilski, glede na svojo sestavo, zahteve po gorivu, zmogljivost
2. iz ekonomije količina, ki izraža stanje določenih sredstev, vrednosti, virov

agúti samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

iz zoologije morskemu prašičku z dolgimi nogami podoben brezrepi južno- in srednjeameriški glodalec; *Dasyprocta*

ambasádor^{SSKJ²} samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

kdor s svojim ugledom, položajem v družbi skrbi, da se kaj uveljavlja, razvija

androíd samostalnik moškega spola

Celotno geslo Sprotni

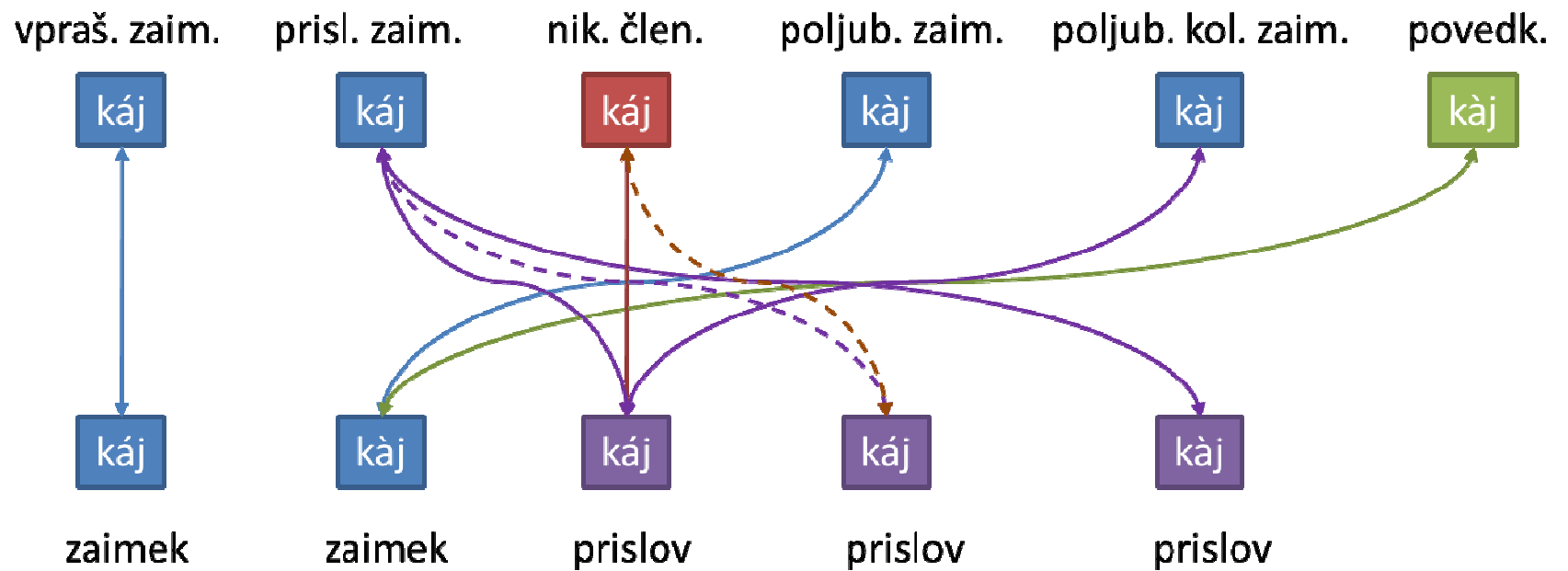
1. človeku podoben robot
2. slabšalno kdor ravna, dela po navodilih drugega brez sodelovanja volje, zavesti

androíden pridevnik

Celotno geslo Sprotni

1. ki je tak kot pri androidu, človeku podobnem robotu
 - 1.1 v obliki za vrstni pridevnik **androidni** ki ima značilnosti takega robota

Kaj???

(vir: Krek (2017))

Kaj???

bégavost -i in **begávost** -i ž (é; á) stanje begavega človeka: *Na njegovo nenehno begavost in nemir so vplivali tudi pretresljivi dogodki iz otroštva* **E** (↑)bégav

máček ^{ISKU} -čka m, živ. (á) teh. žarg. priprava na dolgi palici za beljenje: *beliti z mačkom* **E** ↑máčka

(vir: Krek (2017))

Vstajnik ni vztrajnik

Query vstajnik 2,740 (10.8 per million)			
Page 1	of 137	Go	Next Last
news,slv,comment,negative,T1,L2	verjetnosti splaval po vodi. g Nevrejetno! Kaj je	vstajniki /vstajniki/vstajnik	, zdaj je počas že jasno kolk ste vredni
news,slv,comment,negative,T1,L1	zakaj bi v tem trenutku na ulicah pričakoval	vstajnike /vstajnike/vstajnik	? g Kaj je tisti povod, ki bi jih moral spraviti
news,slv,comment,negative,T1,L1	čepico. Vsaka povezava [per] s "spontanimi	vstajniki /vstajniki/vstajnik	" je torej razkrita. g "Levica okoli
news,slv,comment,neutral,T1,L2	eden od dokazov, kako "spontani" so bili	vstajniki /vstajniki/vstajnik	. g Letos bo pa levičarski program plivanja
news,slv,comment,negative,T1,L1	čepico. Vsaka povezava [per] s "spontanimi	vstajniki /vstajniki/vstajnik	" je torej razkrita. g je pa veliko
news,slv,comment,neutral,T1,L2	centrov moči, ko pa so ti centri s pomočjo	vstajnikov /vstajnikov/vstajnik	dosegli kar so želeli, jih centri in tudi
news,slv,comment,neutral,T1,L2	. [per] je naslednji adut, ali pa uni od	vstajnikov /vstajnikov/vstajnik	? g Glih lani sem dobil to potrjeno v sprejeti
news,slv,comment,negative,T1,L1	komisarka [per] nagradi kakšnega vseslovenskega	vstajnika /vstajnika/vstajnik	z nekaj tisoč evri plače in ga v Bruselj
news,slv,comment,negative,T2,L2	politično kariero dr. [per] Pravični ("spontani	vstajniki /vstajniki/vstajnik	", kje ste?). g Ljudje, ki imajo zapornika
news,slv,comment,negative,T1,L1	kocko v drugega človeka. Ampak ker jih je "	vstajnike /vstajnike/vstajnik	" branila sedanja notranja ministrica in
news,slv,comment,negative,T2,L2	[deriv-per] vseeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeslovenski	vstajniki /vstajniki/vstajnik	pa v jok. g Tako so pa ostali samo 'indici
news,slv,comment,negative,T1,L1	dodelitve stanovanja vedeževalki povsem pošten! g	vstajniki /vstajniki/vstajnik	- navadni lažnivci in hinavci g človek je
news,slv,comment,neutral,T2,L1	dokazat ... g No pa je novica o očetu MOL-a. g	Vstajniki /Vstajniki/vstajnik	? g Ne, da tožilstvo ni sposobno, ampak v
news,slv,comment,positive,T1,L2	kot..... po domače..... čicolina g Za	vstajnike /vstajnike/vstajnik	je 'očiščenje političnega prostora' že
news,slv,comment,neutral,T3,L2	razlago zakaj sta enaka ? g Zanima me kje so	vstajniki /vstajniki/vstajnik	oz. kje so organizatorji, ... mogoče v
news,slv,comment,negative,T1,L1	zagovarjal korupcijo na levici. g Čakam! g Lovec g	Vstajniki /Vstajniki/vstajnik	? g -----
news,slv,comment,neutral,T1,L1	zmagal ce bi kandidiral... g Ampak ja... "	vstajniki /vstajniki/vstajnik	" odganjajo ene, druge pa pustijo. Ni jim
news,slv,comment,negative,T2,L1	[per], je bila potrebna sprema pouličnih	vstajnikov /vstajnikov/vstajnik	in KPK-ja, , " pišejo v SDS-u. je bil po
news,slv,comment,negative,T1,L1	demokracije . g Kolateralna škoda [per] so	vstajniki /vstajniki/vstajnik	,ki so bili edini obsojeni in kaznovani.
news,slv,comment,negative,T1,L1	in denarja, ampak enako bi lahko rekli za	vstajnike /vstajnike/vstajnik	- tratili so čas in denar, na koncu pa
Page 1	of 137	Go	Next Last

Vstajnik ni vztrajnik

Query **vztrajnik** 2,668 (10.5 per million)

Page 1 of 134 Go Next Last

news,slv,comment,neutral,T1,L2	za katero navijate. Ko tisti krjavli oz. vztrajniki /vztrajniki/vztrajnik	pred sodiščem.. Karkoli si ti ali jaz misliva
news,slv,comment,neutral,T3,L2	presekali ta gordijski voz in ustregli vztrajnikom /vztrajnikom/vztrajnik	, ki pravijo, da sodiščem ni za zaupati
news,slv,comment,negative,T1,L1	glasno zborovanje, na katerega pridemo vsi Vztrajniki /Vztrajniki/vztrajnik	in Vztrajnice Slovenije. Na sredo odra
news,slv,comment,negative,T1,L1	Namreč, [per] je javno to izjavil za ljudi, vztrajnike /vztrajnike/vztrajnik	, ki pred VS protestirajo. Nihče od ljudi
news,slv,comment,negative,T2,L1	svet. Samo s svojo prisotnostjo na zboru vztrajnikov /vztrajnikov/vztrajnik	in odbora 2014 bomo kaj premaknili in naredili
news,slv,comment,negative,T1,L1	pa nehal "protestirati"? Če "misliš" na vztrajnike /vztrajnike/vztrajnik	Odbora 2014, potem si samo "slabo obveščen
news,slv,comment,neutral,T1,L1	terorističnimi simboli vseeno simpatizirajo z njimi, vztrajnike /vztrajnike/vztrajnik	varujejo po službeni dolžnosti. Ko so rdeči
news,slv,comment,positive,T1,L1	vse, kar delajo za "MOJO DOMOVINO". Tudi vztrajnikom /vztrajnikom/vztrajnik	v odboru 2014 iskrena hvala za vse, za kar
news,slv,comment,negative,T1,L1	pojavljajo na drugi strani ceste, ob protestih vztrajnikov /vztrajnikov/vztrajnik	, ter razkazujejo zastavo, grb, rdečo zvezdo
news,slv,comment,negative,T1,L1	Namreč, [per] je javno to izjavil za ljudi, vztrajnike /vztrajnike/vztrajnik	, ki pred VS protestirajo. Nihče od ljudi
news,slv,comment,negative,T1,L1	Kolumnista [per] in [per] npr. sta mi bila všeč. Vztrajnik /Vztrajnik/vztrajnik	[per], ne pričakuj od njih morale, prodajati
blog,slv,post,neutral,T1,L1	parkiranje nerelavantni člen. Beri dalje... Vztrajnik /Vztrajnik/vztrajnik	je nujni sestavni del vsakega avtomobilskega
blog,slv,post,neutral,T1,L1	motorjev, pričel trend vgradnje dvomasnega vztrajnika /vztrajnika/vztrajnik	, ki je poenostavljeno povedano precej bolj
blog,slv,post,neutral,T1,L1	sami izgradnji od enomasnega. "Dvomasni vztrajnik /vztrajnik/vztrajnik	blaži rotacijsko gibanje med motorjem in
blog,slv,post,neutral,T1,L1	drugouvrščeni. A če so bili prejšnji enomasni vztrajniki /vztrajniki/vztrajnik	robustne zasnove, so okvare pri dvomasnih
blog,slv,post,negative,T2,L2	je bil dr. [per] zelo pogost protestnik - vztrajnik /vztrajnik/vztrajnik	, pred Vrhovnim sodiščem. Da je danes takšna
blog,slv,post,negative,T1,L1	Kakšna neverjetna razlika. Najostreje geslo vztrajnikov /vztrajnikov/vztrajnik	je bilo vzklikanje »[per] v zapor«. Tudi
blog,slv,post,negative,T1,L1	od njih enake probleme s sodstvom kakor vztrajniki /vztrajniki/vztrajnik	. [per] [per] je po plebiscitu pred četr
blog,slv,post,negative,T1,L1	medijsko bolj slinjen. Ta dan je bil vrhunec vztrajnikov /vztrajnikov/vztrajnik	civilne družbe, hkrati pa opomin slovenskim
blog,slv,post,negative,T2,L2	je nato kot šef KPK. Drage vztrajnice in vztrajniki /vztrajniki/vztrajnik	, tole je bilo za uvod. Resničnost pa je

Page 1 of 134 Go Next Last

Kako torej raziskovati najsodobnejšo (regionalno) jezikovno rabo? Kakšen je jezik v resnici?

Korpus je **zbirka avtentičnih besedil**, dostopna v **elektronski** obliki in opremljena z orodji, ki omogočajo **iskanje** različnih podatkov o jeziku.

Vir: JTIU

Kdaj?

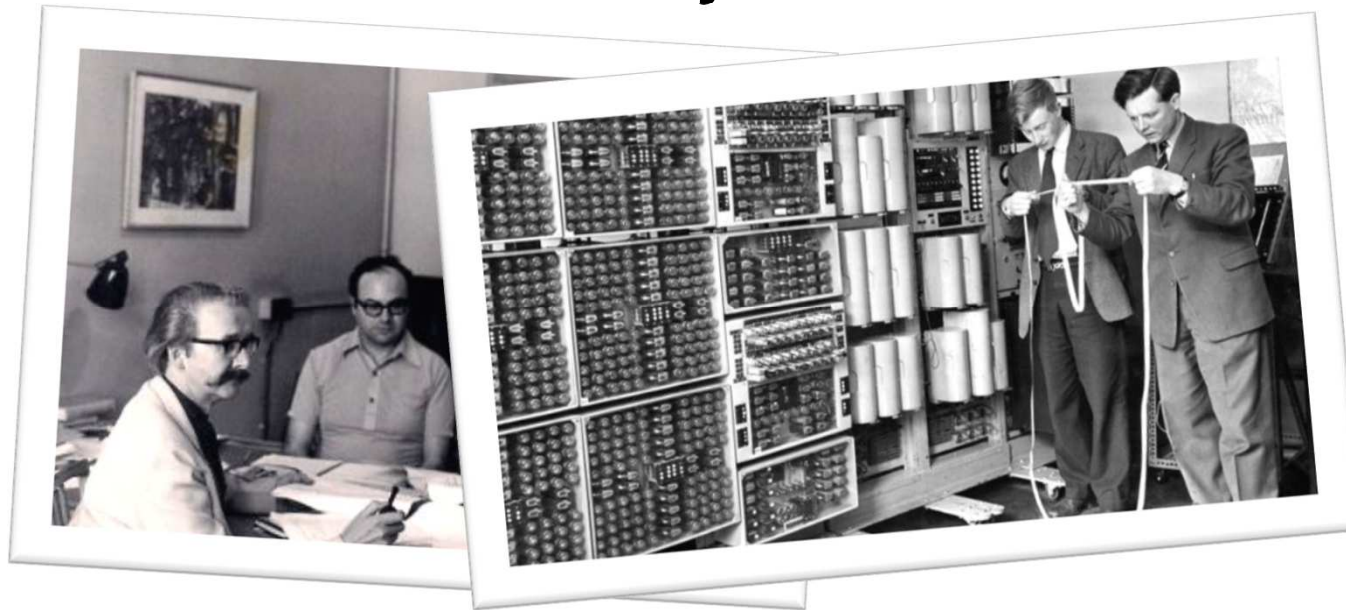

**listkovne zbirke
(leksikografija)**
količinsko omejeno,
izjemno zamudno

korpus **Brown**, Rhode Island
1961
proti Chomskemu
1 milijon besed

Vir: JTIU

Kdaj?

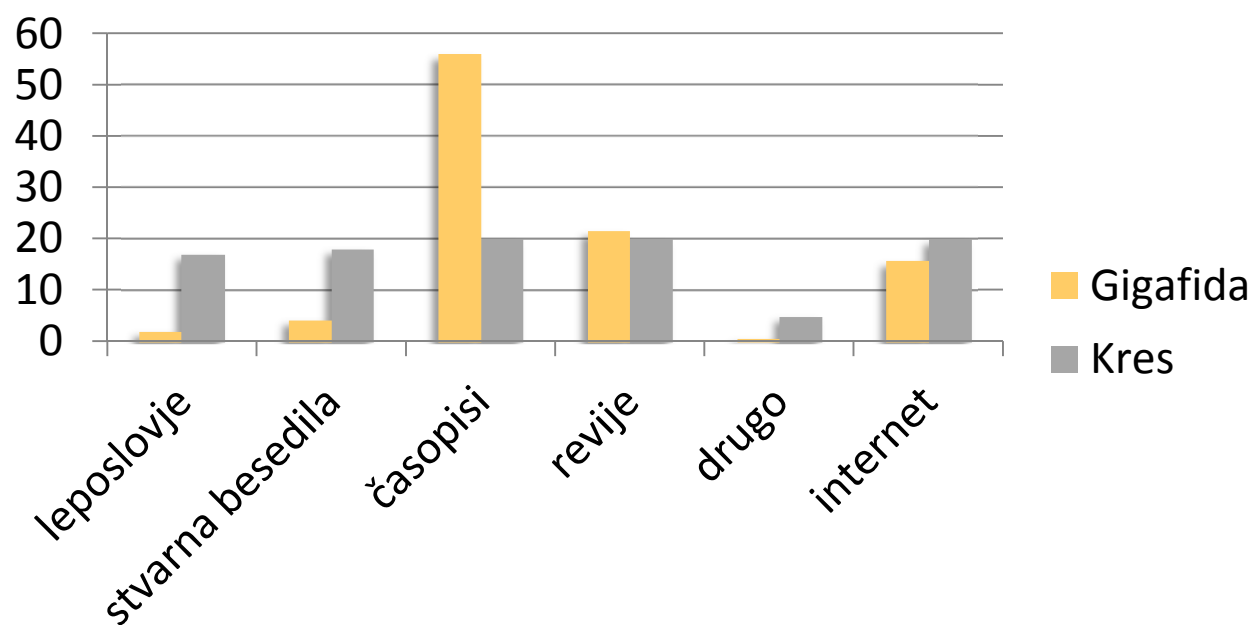

**Survey of English
Usage (SEU)**
1955, Quirk
1 milion besed

veliki računalniki, 70. leta: 1
ura za iskanje konkordanc v
milijonskem korpusu

Vir: JTIU

Korpusa KRES in Gigafida

Vir: JTIU

pregledovalnik
korpus
pravilno
slovenščina
jezik
leksikon
pregledovalnik
prevaja
konkordan
norma

Kako raziskovati jezik?

<http://www.gigafida.net>

avopis
jezik
leksikon
pregledovalnik
korpus
pravilno
slovenščina
jezik
leksikon
pregledovalnik
prevaja
konkordan
norma

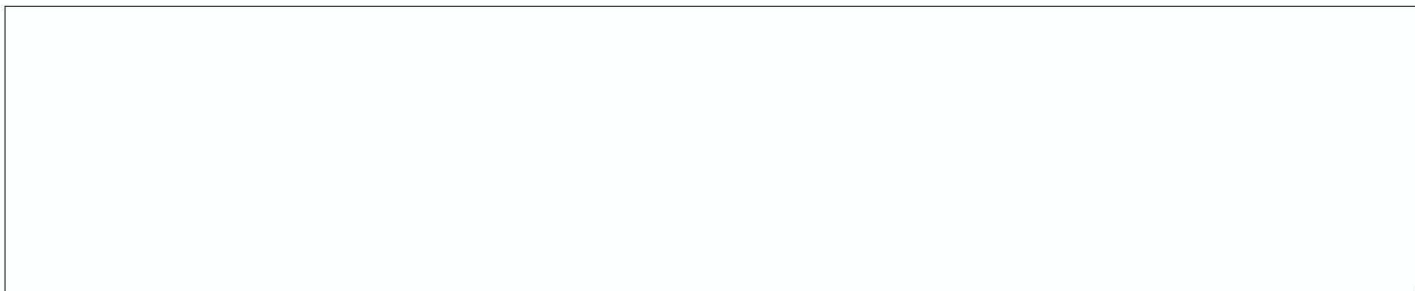
Kako pa računalnik „ve“?

Oblikoslovni označevalnik za slovenski jezik

spletni servis | programska oprema | projekt

Oblikoslovni označevalnik za slovenski jezik

Vnesi besedilo:

Prilepi vzorčno besedilo

Oblika izpisa označenega besedila:

- ☒ Tabela
☐ TEI-XML

<http://oznacevalnik.slovenscina.eu/Vsebine/Sl/SpletniServis/SpletniServis.aspx>

pregledovalnik
korpus
pravilno
slovenščina
jezik
leksikon
pregledovalnik
prevajalnik
konkordan
norma

Kaj je naravno v slovenščini?

avtopis
sloleks
zadetek
črkovalnik
slovenščina
pravilno
korpus
iščilnik
pregledovalnik
jezik
leksikon
pregledovalnik
prevajalnik
danca
na

Kolokacije

Kakšna je po navadi:

- kava
- plača
- ženska

Dve besedi (ali več), ki se **tipično pojavljajo skupaj.**

543210

zunanji minister

012345

Uporabljaš [iskanje v okolici](#)

Najdi

12345678910

[naslednja stran](#) ▶

Prikazujem 1-20 od **1.199** besed v okolici (0.46 sekund).

Osnovne oblike

▶ [zunanji minister \(1.393\)](#)

Besedna vrsta

▶ [samostalnik \(1.999\)](#)

▶ [glagol \(618\)](#)

▶ [veznik \(392\)](#)

▶ [predlog \(244\)](#)

▶ [pridevnik \(218\)](#)

▶ [Več](#)

Vrsta besedila

▶ [Časopisi \(711\)](#)

▶ [Internet \(385\)](#)

▶ [Stvarna besedila \(106\)](#)

▶ [Drugo \(78\)](#)

▶ [Revije \(72\)](#)

▶ [Več](#)

Vir

▶ [drugo \(250\)](#)

▶ [Delo \(222\)](#)

▶ [Dnevnik \(190\)](#)

▶ [internet, ustanove \(130\)](#)

▶ [Večer \(111\)](#)

▶ [Več](#)

Leto

▶ [2010 \(254\)](#)

▶ [2011 \(131\)](#)

▶ [2008 \(128\)](#)

	beseda v okolici	pojavitve v okolici	pojavitve v korpusu	▼ LL	MI³	MI
1	Rupel	179	1.424	640,480	28,105	13,137
2	Dimitrij	160	895	598,506	28,289	13,645
3	Žbogar	80	779	277,476	25,489	12,845
4	Samuel	71	863	238,984	24,825	12,526
5	biti			76,367	18,412	1,585
6	EU			73,433	18,239	7,665
7	Lavrov	17	36	71,773	23,221	15,047
8	dr.	46	37.573	69,975	17,502	6,443
9	Frattini	17	44	69,838	22,932	14,757
10	Frlec	16	47	64,635	22,574	14,574
11	Joschka	12	19	52,856	22,636	15,466
12	Fischer	16	274	51,247	20,031	12,031
13	Peterle	18	1.014	48,191	18,653	10,313
14	Picula	11	25	45,980	21,863	14,945
15	Jeremić	11	33	44,305	21,463	14,544
16	Jandroković	11	34	44,132	21,420	14,501
17	Franco	15	618	42,210	18,578	10,764
18	Hague	10	26	41,045	21,394	14,750
19	Sergej	16	1.210	40,771	17,888	9,887
20	Gordan	11	67	40,435	20,441	13,522

družbene informacije

Vir: JTIU

12 naslednja stran ▶

Osnovne oblike

- ▶ [vlada \(3.499\)](#)
- ▶ [Vlado \(47\)](#)
- ▶ [vladati \(1\)](#)

Besedna vrsta

- ▶ [predlog \(3.547\)](#)

Vrsta besedila

- ▶ [Internet \(1.277\)](#)
- ▶ [Časopisi \(910\)](#)
- ▶ [Drugo \(897\)](#)
- ▶ [Stvarna besedila \(208\)](#)
- ▶ [Revije \(149\)](#)
- ▶ [Več](#)

Vir

- ▶ [Državni zbor Republike Slovenije \(886\)](#)
- ▶ [drugo \(575\)](#)
- ▶ [24ur.com \(496\)](#)
- ▶ [internet, ustanove \(435\)](#)
- ▶ [Delo \(197\)](#)
- ▶ [Več](#)

Leto

- ▶ [2010 \(927\)](#)
- ▶ [2011 \(364\)](#)
- ▶ [1999 \(219\)](#)
- ▶ [2008 \(191\)](#)
- ▶ [1994 \(187\)](#)

Vir: JTIU

Spletni slovar slovenskega jezika

leksikalna baza

5000 najpogostejših

pome
pome
pragn
frazec

gesla	2.500		leksikalne enote	10.946		kolokacije	44.626
samostalniki	1.288		pomeni	4.371		razširjene kolokacije	4.602
glagoli	528		podpomeni	3.076		skladenjske zveze	8.298
pridevniki	546		stalne zveze	2.053		stavčni vzorci	7.151
prislovi	138		frazeološke enote	1.446		zgledi	152.996
						oznake	1.197
						slovnične omejitve	716

beniki

vsakodnevni komunikaciji

stavčne razlage

testna verzija!

<http://www.slovenscina.eu/spletni-slovar>

Vir: JTIU

SPLETNI SLOVAR SLOVENSKEGA JEZIKA

DEMO PRIKAZ OMEJENEGA ŠTEVILA GESEL

A B C Č D E F G H I J K L M N O P R S Š T U V Z Ž

Seznam

miška

1 del računalniške opreme

2 žival

2.1 ženska, dekle ali hčerka

3 pecivo

► stalne zveze

► frazeološke enote

1 del računalniške opreme

- [računalniška] miška
[optična, brezžična, laserska] miška
[običajna, klasična, navadna] miška
- [tipka, gumb, kazalec] miške
[klik, premik] miške
[premikanje, vlečenje, uporaba] miške
- miška s [kolescem, kolesčkom]
- miška je [priložena]
- [premikati, premakniti, povleči] miško
[uporabljati] miško
[priključiti] miško
- [klikniti, klikati] z miško
[povleči, označiti, pokazati, izbrati] z miško
- [klik, pritisk] na miško
- [tipka, gumb] na miški
- [klik] z miško
[klikanje, vlečenje] z miško
- [podloga] za miško

Vir: JTIU

Iskanje z nadomestnimi znaki

Katera je najpogostejša beseda v korpusu, ki se začne na *anti*-?

Uporabljaš [po seznamih](#) [Dodatno](#) ▼

? namesto 1 črke
* namesto poljubnega števila črk

Vir: JTIU

Sloleks

Slovenski oblikoslovni leksikon

100.000 lem in
pripadajoče
oblikoslovne paradigme

+ podatki iz Gigafide
(bližnjica!)

hči

hči	hčeri
hčere	hčer/hčera
hčeri	hčerama
...	...

Gigafida

Uporabljaj [enostavno iskanje](#)

Naslednje iskanje

=

Vir: JTIU

www.slovenscina.eu/sloleks

Kakšen je ...?

učenec

nadarjen

posamezen

dober

mlad

nekdanji

učitelj

visokošolski

univerziteten

dober

srednješolski

predmeten

Vir: JTIU

Google 2.0

- Iskanje po družbenih omrežjih
 - @twitter.
- Iskanje cen
 - fotoaparati \$400.
- Iskanje oznak
 - #throwbackthursday
- Izključevanje besed iz iskanja
 - jaguar hitrost -avto

Google 2.0

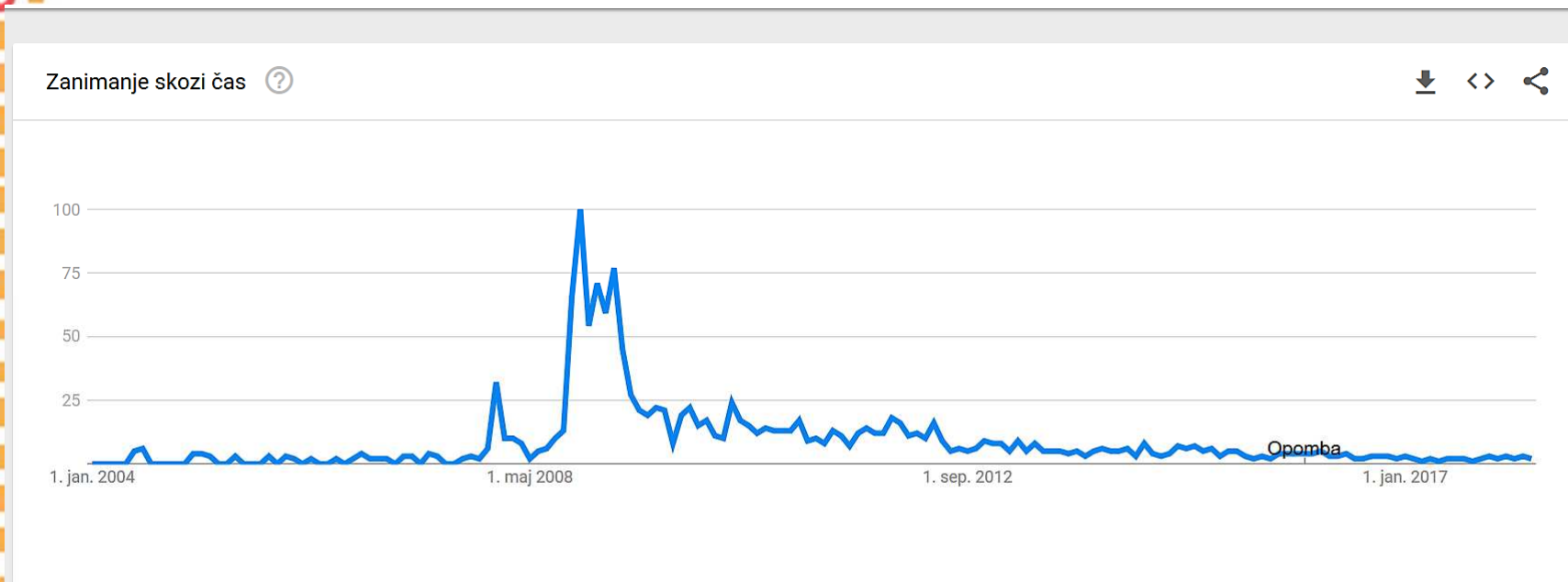
- Iskanje točno določenega izraza
 - "najvišja zgradba"
- Iskanje nadomestnih znakov ali neznanih besed
 - Na primer »največja * na svetu«.
- Iskanje v številskem obsegu
 - 50€..100€.
- Kombiniranje iskanj
 - maraton OR dirka.

A vertical decorative bar on the left side of the slide, composed of a grid of orange squares of varying sizes. Some squares are solid orange, while others are smaller and more spaced out, creating a textured, pixelated effect. One square near the top is highlighted with a red circle.

Google 2.0

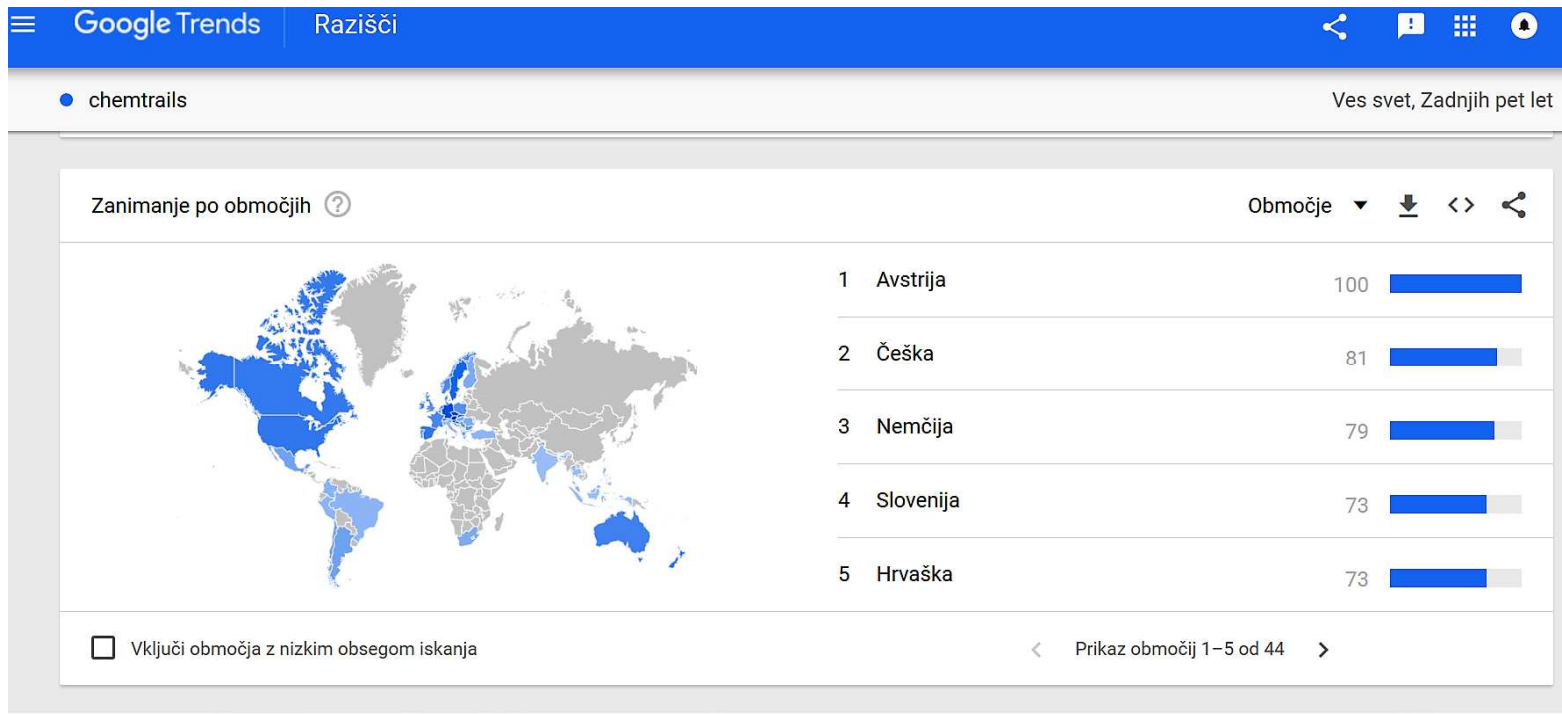
- Iskanje določenega spletnega mesta
 - site:youtube.com ali site:.gov.
- Iskanje povezanih spletnih mest
 - related:time.com.

Smo v recesiji?

<https://trends.google.com/>

Kakšni smo?

Jezikovna svetovalnica

O svetovalnici in zastavljanju vprašanj
Naročite se na odgovor

Jezikovna svetovalnica

Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Jezikovna svetovalnica je spletno mesto, kjer raziskovalci Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU odgovarjajo na jezikovna vprašanja, ki jih s priročniki na [Fran.si](#) ni mogoče v celoti razrešiti. Ker se je od leta 2012 nabralo že veliko odgovorov na vprašanja, lahko svetovalnico uporabljamo tudi kot priročnik, po katerem lahko iščemo s pomočjo [ika](#) ali pa [brskamo](#) po njem s pomočjo razdelitve odgovorov na posamezna jezikoslovna področja. Vprašanje v Jezikoslovni svetovalnici lahko postavi vsakdo. Na strokovna jezikoslovna vprašanja odgovarjamo na spletišču [Terminologišče](#).

Pošljete nam svoje vprašanje

Oglejte si odgovore po tematskih področjih

Zadnji odgovori

Iščite po dosedanjih odgovorih

1

<https://svetovalnica.zrc-sazu.si/>

Slogovni priročnik

Slogovni priročnik

[Oglejte si kazalo vsebine](#)

www.slovenscina.eu
sporazumevanje
v slovenskem
jeziku

slogovni priročnik

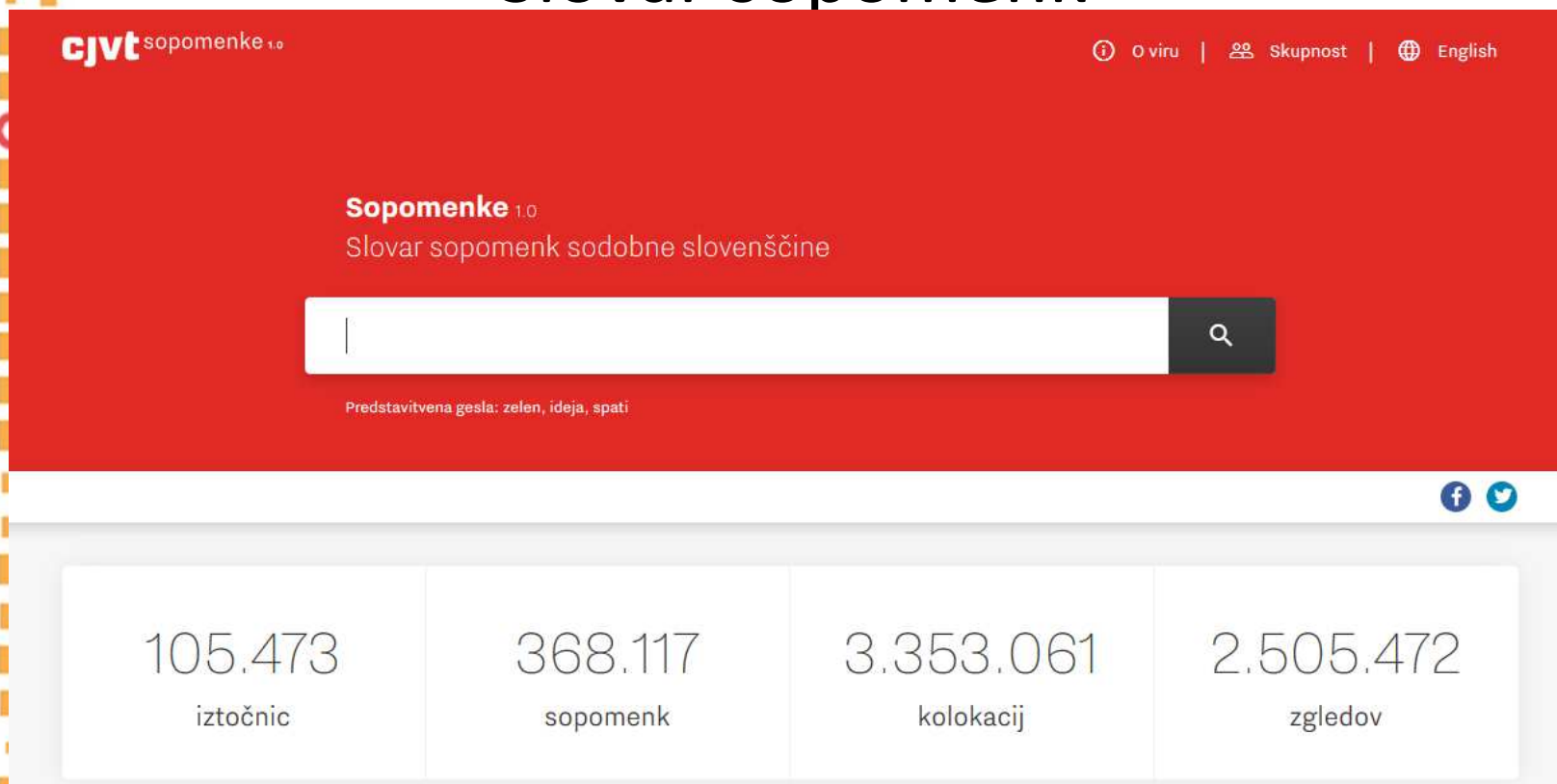
Najdi

Primeri vprašanj:

- se napiše shakespeareov ali shakespearejev
- z otroci ali otroki
- kdo je napravil klemnu srajčico

<http://slogovni.slovenscina.eu/>

Slovar sopomenk

cjvt sopomenke 1.0

O viru | Skupnost | English

Sopomenke 1.0
Slovar sopomenk sodobne slovenščine

Predstavljena gesla: zelen, ideja, spati

105.473
iztočnic

368.117
sopomenk

3.353.061
kolokacij

2.505.472
zgledov

<http://viri.cjvt.si/sopomenke/slv/>

Kako se izgovori ...

FORVO
All the words in the world. Pronounced.

Languages Guides Categories

Search

How to pronounce dodo

in: Salitang kalye, salitang kanto, salitang balbal, tagalog, slang, noun, birds, extinct, Personaggi letterari

English Dutch Italian Spanish French

dodo pronunciation in **English** [en]

▶ Pronunciation by **TopQuark** (Male from United Kingdom)
1 votes ⬆ Good ⬇ Bad ❤️ ⬇ Share

▶ Pronunciation by **snowcrocus** (Female from United States)
0 votes ⬆ Good ⬇ Bad ❤️ ⬇ Share

<https://forvo.com/>

Hvala za pozornost ... do naslednjič!

damjan.popic@ff.uni-lj.si